

adviesrapport

Actualisatie natuurtoets Hokseberg, 't Harde

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Rho adviseurs

Status

Concept

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Actualisatie natuurtoets Hokseberg, 't Harde

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode

20-334

Datum

9 oktober 2020

Status

Concept

Auteur(s)

A. (Anne) Gerritsma & H. (Harma) Scholten

Modellering & GIS

A. (Anne) Gerritsma

Tweede lezer

A. (Anton) Alberts

Opdrachtgever

Rho adviseurs

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Gerritsma, A. & H. Scholten (2020). Actualisatie natuurtoets Hokseberg, 't Harde. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 20-334. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	6
1.2.1 Huidige situatie	6
1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling	7
1.3 Leeswijzer	7
2. Wettelijk kader en methode	8
2.1 Wettelijk kader	8
2.1.1 Wet natuurbescherming	8
2.1.2 Toetsingskader bestemmingsplannen	9
2.2 Onderzoeksmethode	9
2.2.1 Literatuuronderzoek	9
2.2.2 Quicksan veldbezoek	9
2.2.3 Aanvullend onderzoek	9
2.2.4 Toets soortbescherming	10
3. Soortbescherming	11
3.1 Flora	11
3.2 Zoogdieren	11
3.2.1 Vleermuizen	11
3.2.2 Grondgebonden zoogdieren	12
3.3 Vogels	13
3.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	14
3.3.2 Vogels zonder jaarrond beschermd nesten	14
3.4 Reptielen	15
3.4.1 Hazelworm	15
3.4.2 Overige reptielen	15
3.5 Amfibieën	15
3.6 Ongewervelden	15
3.7 Vissen	16
Geraadpleegde bronnen	17
Bijlage 1 - Situatiekening (ontwerpvoorstel)	

Samenvatting

Aanleiding en doel

Prins Bouw BV heeft het voornemen om ten noorden van 't Harde woningen te ontwikkelen met een woon-zorgbestemming. Rho adviseurs begeleidt de bestemmingsplanwijziging voor de woon-zorgontwikkeling. Onderdeel van het plan is de bouw van een zorggebouw, levensloopbestendige appartementen, sociale woningen en reguliere woningen. Omdat uitvoering van het bestemmingsplan negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden dient dit initiatief getoetst te worden aan het natuurbeschermingsrecht. In voorliggende natuurtoets zijn de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen getoetst aan het beschermingskader van de Wet natuurbescherming, onderdeel soorten.

Soortbescherming

- In het plangebied is potentieel leefgebied met verblijfplaatsen van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) en hazelworm aangetroffen. Uit het aanvullende onderzoek naar deze soorten blijkt dat wezel, hermelijn, bunzing en hazelworm geen gebruik maken van het plangebied. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.
- In het plangebied zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Door aanwezigheid van beplanting is geschikt foerageergebied van vleermuizen aanwezig. De werkzaamheden leiden echter niet tot aantasting van onmisbare foerageergebieden. De aanwezige beplanting fungeert mogelijk ook als vliegroute. Van een onmisbare vliegroutes is echter geen sprake.
- In of nabij het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Wel zijn enkele algemeen voorkomende vogels als ekster, merel, houtduif, fitis en roodborst broedend aangetroffen/ te verwachten.
- Overige beschermde soorten worden niet verwacht in het plangebied. Bij de geplande ingrepen kunnen wel enkele exemplaren en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren en amfibieën met een provinciale vrijstelling verloren gaan. Voor deze soorten geldt in voorliggende situatie een provinciale vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

Advies en vervolgstappen

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd worden voorkomen. Dit is voor de te verwachte soorten mogelijk door de werkzaamheden in elk geval op te starten na half juli en voor begin maart. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Vervolgstappen voor vogels zijn

niet aan de orde, mits rekening gehouden wordt met het broedseizoen. Het onderdeel broedvogels vormt daarmee geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Prins Bouw BV heeft het voornemen om ten noorden van 't Harde woningen te ontwikkelen met een woon-zorgbestemming. Rho adviseurs begeleidt de bestemmingsplanwijziging voor de woon-zorgontwikkeling. Onderdeel van het plan is de bouw van een zorggebouw, levensloopbestendige appartementen, sociale woningen en reguliere woningen. In totaal worden ongeveer 132 woningen en appartementen met bijbehorende infrastructuur gerealiseerd (Care Concept, 2019).

Omdat uitvoering van het bestemmingsplan negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden dient dit initiatief getoetst te worden aan het natuurbeschermingsrecht. In het verleden is al getoetst aan de natuurwetgeving. Zo heeft Ecogroen in 2011 voor deze locatie een natuurtoets inclusief nader onderzoek naar steenuilen uitgevoerd (Hoksberg, 2011). In 2016 is een quickscan natuurtoets uitgevoerd, gevolgd door nader onderzoek naar vleermuizen en steenuil door Adviesbureau Mertens B.V. (2017a, 2017b). De gemeente heeft gevraagd om een actualisatie van de onderzoeken, omdat de juridische houdbaarheid van de onderzoeken is verlopen.

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Ecogroen daarom een natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden door de uitvoering van het bestemmingsplan. In deze natuurtoets zijn de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen getoetst aan het beschermingskader van de Wet natuurbescherming, onderdeel soorten.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in gemeente 't Harde, globaal gezien ten westen van de Stadsweg, ten noorden van de Hokseberg en ten zuidoosten van de Schietweg (zie Figuur 1.1).

Het plangebied bestaat uit een voormalige kwekerij/tuincentrum met een verhard erf. Op het erf is een grote loods aanwezig. Het erf wordt gebruikt als opslag van materieel/materiaal. Hier zijn diverse rommelhoekjes aanwezig en de randen zijn overwoekerd door onder andere braam en brandnetel. Ten noorden van het erf ligt een maisakker. Ten oosten van het erf ligt een woning en schuur met rieten kap en tuin met vijver. Het oostelijk gelegen deel bestaat uit een (paarden)weide en een riool randvoorziening (bergbezinkbassin), met daartussen een ontsluitingsweg van het voormalige tuincentrum. De riool randvoorziening bestaat uit een rechthoekig gevormde laagte (die vol stroomt met (regen)water bij een hoog waterpeil in de riolering) en is begroeid met gras. Het plangebied is omringd en doorsneden door houtwallen.

1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De bestemmingsplanwijziging voorziet in de realisatie van een zorggebouw, appartementen en studio's, zorgwoningen en reguliere en sociale woningen. Ook wordt de hierbij passende infrastructuur gerealiseerd, met onder andere 188 parkeerplaatsen (zie bijlage 1 voor een ontwerp-situatietekening). De bestaande woning met rieten kap inclusief tuin wordt ingepast, evenals de weiden aan de oostzijde van het plangebied.

Om de woningen te realiseren wordt de loods gesloopt en erfverharding verwijderd. De houtwallen worden zoveel mogelijk ingepast. Een van de houtwallen wordt doorsneden ten behoeve van een verbindingsweg (zie bijlage 1).

Figuur 1.1 Begrenzing plangebied Hokseberg (rood omlijnd). Bron luchtfoto: Nationaal Georegister.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het wettelijk kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de onderzoeksmethodiek beschreven. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 3). Tevens is beschreven of, en zo ja, welke, vervolgstappen nodig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming.

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Wettelijk kader

2.1.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb; Overheid, 2020) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport wordt getoetst aan de bescherming van soorten. In kader 2.1 wordt een samenvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd;
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn;
 - Soorten waarvoor – op basis van de betreffende provinciale verordening – vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet – voorafgaand aan het vaststellen van een plan – zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat

alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

2.1.2 Toetsingskader bestemmingsplannen

De volgens de Wnb beschermde natuurwaarden dienen conform de uitvoerbaarheidstoets die volgt uit de Wet ruimtelijke ordening te worden betrokken bij de vaststelling en wijziging van een bestemmingsplan (Kaajan, 2018). Met deze toets wordt de vraag of de beschermingsregimes uit de Wnb de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat beantwoord. Vrij vertaald wordt bepaald of er uitzicht is op het verkrijgen van een Wnb vergunning of -ontheffing voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan.

2.2 Onderzoeksmethode

2.2.1 Literatuuronderzoek

Om de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van het plangebied in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij is onderzocht of beschermde soorten bekend zijn in of in de directe omgeving van het plangebied. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Zie hoofdstuk 4 voor een volledig overzicht van geraadpleegde bronnen.

2.2.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 11 juni 2020 (bewolkt, droog, 17 °C, weinig wind) is uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is het plangebied en de directe omgeving (zone van circa 50 meter rondom het plangebied) onderzocht, waarbij aandacht is besteed aan beschermde soorten binnen de Wnb.

2.2.3 Aanvullend onderzoek

Tijdens het quickscan veldonderzoek is naar voren gekomen dat op basis van het aangetroffen biotoop in combinatie met bekende verspreidingsgegevens (met name NDFF) verblijfplaatsen van hazelworm en kleine marterachtigen niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Voor deze soorten is nader onderzoek uitgevoerd om de aan- of afwezigheid aan te tonen.

Hazelworm

Om de aanwezigheid van hazelworm aan te tonen of uit te sluiten is aanvullend onderzoek uitgevoerd conform het soortinventarisatieprotocol voor hazelworm van het netwerk groene bureaus (NGB, 2017). Het onderzoek naar hazelworm is uitgevoerd met de zogenoemde plaatjesmethode. Op 13 juli 2020 zijn verspreid over het plangebied op de meest kansrijke plekken plaatjes in de vorm van 20 tapijttegels uitgelegd. Aanvullend zijn enkele reeds in het plangebied aanwezige dakpannen en houten planken neergelegd op kansrijke plekken (zie bijlage 2 voor de locaties). Hazelwormen en andere reptielen verschuilen zich graag onder plaatvormig materiaal. Vervolgens zijn conform het protocol, na minimaal een maand gewenning, vier controlebezoeken uitgevoerd in de periode juni - september, waarbij tussen het eerste en laatste bezoek minimaal één maand zit. Tijdens de controlebezoeken zijn alle uitgelegde tapijttegel, dakpannen en planken en overig aanwezig plaatvormig materiaal (zoals stukken hout, boomschors en boomstammen) omgekeerd en gecontroleerd op aanwezigheid van hazelworm. Aanvullend is gezocht naar zonnende hazelwormen. De veldbezoeken zijn uitgevoerd bij optimale weersomstandigheden voor reptielen: warm en half bewolkt tot

zonnig weer (tussen de 12 en 20°C) en weinig wind. De controlebezoeken zijn uitgevoerd op 20 augustus, 31 augustus, 15 september en 28 september 2020 (zie tabel 2.1).

Kleine marterachtigen

Het aanvullende onderzoek naar kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) is uitgevoerd volgens de handreiking kleine marters (Bouwens, 2017). Met behulp van drie wildcamera's (gemoniteerd in een houten kast met een blikje vis als lokmiddel) en een marterbox (houten kist met lokstof, een looptunnel en camera) is aanvullend onderzoek naar wezel, hermelijn en bunzing uitgevoerd. Conform de handreiking hebben de camera's en marterbox minimaal zes weken in de meest actieve periode van de kleine marters (maart t/m augustus) opnames gemaakt in het veld.

Op 13 juli 2020 zijn de camera's en de marterbox geplaatst in het potentiële leefgebied van kleine marterachtigen. De camera's en marterbox zijn verdeckt opgesteld en zodanig geplaatst dat er optimaal zicht is op (potentiële) verblijfplaatsen, verbindingzones en foerageergebied. In bijlage 2 zijn de locaties van de camera's weergegeven. De camera's en marterbox hebben negen weken lang beeldmateriaal verzameld. Op 29 juli, 20 augustus, 31 augustus en 15 september 2020 zijn de camera's en de marterbox in het veld gecontroleerd op functioneren, is beeldmateriaal uitgelezen en zijn batterijen gewisseld. Op 15 september 2020 zijn de camera's en marterbox opgehaald. De verkregen beelden zijn geanalyseerd op aanwezigheid van kleine marterachtigen.

Tabel 2.1 Overzicht veldbezoeken.

Datum	Handeling
13-07-2020	Plaatsen martercamera's & reptielenplaatjes
29-07-2020	1 ^e controle martercamera's
20-08-2020	2 ^e controle martercamera's, 1 ^e controle hazelworm
31-08-2020	3 ^e controle martercamera's, 2 ^e controle hazelworm
15-09-2020	4 ^e controle en ophalen martercamera's, 3 ^e controle hazelworm
28-09-2020	4 ^e controle hazelworm en ophalen reptielenplaatjes

2.2.4

Toets soortbescherming

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en de veldonderzoeken is beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voorgenomen plan bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten. Ook is bepaald of vervolgstappen in het kader van de Wnb nodig zijn zoals het uitvoeren van nader onderzoek en of er uitzicht is op een eventuele ontheffing Wnb.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

Het plangebied bestaat voor een groot deel uit maisakker en verharding. De houtwallen bestaan uit zomereik, Amerikaanse vogelkers en hazelaar. De ondergroei bestaat uit jonge opslag en soorten als salomonszegel, braam en grote brandnetel. In de (paarden)weide groeien algemene soorten als herderstasje, glanshaver en zachte ooievaarsbek.

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wnb beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden ook geen beschermde plantensoorten verwacht. Het nemen van vervolgstappen is ten aanzien van de soortgroep flora in het kader van de Wnb niet aan de orde.

3.2 Zoogdieren

3.2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beoordeeld.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen, kelders en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foeragegebied

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foeragegebied voor vleermuizen. Foeragegebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden gezien de bouwkundige constructie (plaatmateriaal aan de buitenkant) en het ontbreken van voor vleermuizen geschikte openingen uitgesloten. De woning met rieten kap is mogelijk wel beperkt geschikt voor vleermuizen door ruimtes in de spouwmuur, die toegankelijk zijn via openingen in het metselwerk en/ of openstootvoegen. Deze woning blijft echter gehandhaafd in de toekomstige situatie. Daarnaast zijn er in het plangebied geen bomen aanwezig met voor vleermuizen geschikte kieren, spleten of holten. Zodoende gaan door de uitvoering van het bestemmingsplan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen niet aan de orde.

Vliegroutes

De houtwallen in en rondom het plangebied dienen mogelijk als vliegroute voor vleermuizen. Het merendeel van de houtwallen blijft behouden. De te verwijderen zone ten behoeve van de verbindingsweg zorgt voor een gat van circa 20 meter. Dergelijk afstanden kunnen gemakkelijk overbrugd worden door vleermuizen. Bovendien zijn er ruim voldoende alternatieve lijnvormige structuren in de omgeving, zoals langs de bosrand langs de Hokseberg en langs de Schietweg, waardoor er geen sprake is van verlies essentiële vliegroutes als gevolg van de uitvoering van het bestemmingsplan. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor vliegroutes van vleermuizen niet aan de orde.

Foerageergebieden

Door de aanwezigheid van bomen en beplanting is het plangebied en omgeving geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving zijn altijd voldoende alternatieve foerageergebieden beschikbaar in de vorm van bosranden, tuinen en bos. Bovendien wordt na uitvoering van het plan het plangebied ook weer geschikt als foerageergebied door toekomstige tuinen en groenstructuren. Hierdoor is er geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor foerageergebieden van vleermuizen niet aan de orde.

3.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing)

In de omgeving van het plangebied zijn oude waarnemingen bekend van de bunzing (NDFF, 2020). Waarnemingen van wezel en hermelijn zijn niet bekend (NDFF, 2020). Wel is tijdens het veldonderzoek verspreid in het plangebied geschikt habitat voor de kleine marterachtigen aangetroffen. Specifiek gaat het om mogelijke verblijfplaatsen in de ruige ondergroei van houtwallen in oude muizen- en/ of konijnenholen of op het rommelige bedrijfsterrein in blad-, puin- en/ of takkenhopen. Daarnaast worden de houtwallen, maisakker en randen van de paardenweiden mogelijk als foerageergebied gebruikt.

Omdat in het plangebied potentieel leefgebied van deze kleine marterachtigen aanwezig is, is gericht onderzoek naar deze soorten uitgevoerd middels cameraonderzoek (zie 2.2.3). Op de camera-beelden is de aanwezigheid van huisspitsmuis, gewone bosmuis, rosse woelmuis, bruine rat, huis-kat, koolmees, pimpelmees, winterkoning, roodborst, merel en zanglijster vastgelegd. De camera's hebben geen wezel, hermelijn of bunzing vastgelegd. Op basis van de resultaten van het cameraonderzoek wordt het voorkomen van kleine marterachtigen binnen het plangebied niet verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van kleine marterachtigen zijn niet aan de orde.

Das

Tijdens het veldonderzoek is in de houtwal langs de westelijke rand van het plangebied één oude pijp en enkele oude sporen (mestputjes en een wissel) van (vermoedelijk) das waargenomen. De pijp (en mestputjes) is inmiddels dichtgegroeid met grassen, braam en brandnetels. Het betreft een

vluchtpijp die niet langer in gebruik is. Zodoende zijn er geen vaste verblijfplaatsen van das binnen het plangebied aanwezig. Uit bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) blijkt dat de dichtstbijzijnde bekende waarnemingen van das op meer dan twee kilometer afstand van het plangebied zijn. Binnen het plangebied vormt de maisakker (tijdelijk) potentieel foerageergebied voor das in de nazomer. In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de vorm van bos en akkers. Er is dan ook geen sprake van onmisbaar foerageergebied binnen de grenzen van het plangebied. Zodoende gaan door de uitvoering van het bestemmingsplan geen vaste verblijven en/ of onmisbaar foerageergebied van das verloren. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor das niet aan de orde.

Eekhoorn

Er is een enkele waarneming van eekhoorn bekend ten zuiden van het plangebied bij een woning in 't Harde (NDFF, 2020). Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten, holten in bomen, exemplaren of sporen aangetroffen van eekhoorn. De houtwallen en het bosgebied ten zuiden van het plangebied biedt potentieel leefgebied voor eekhoorn. Gezien het ontbreken van (potentiele) nesten in het plangebied worden vaste verblijfplaatsen van eekhoorn in het plangebied uitgesloten. Door de beperkte omvang van geschikt foerageergebied in het plangebied en behoud van de meeste bomen is er geen sprake van aantasting van essentieel foerageergebied. Daarnaast blijft in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Vervolgstappen voor de soort zijn niet aan de orde.

Overige grondgebonden zoogdieren

Verblijfplaatsen en (onmisbaar) leefgebied van overige beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling zoals boommarter en steenmarter, worden op basis van terreinkenmerken, het terrein-gebruik, het onderzoek en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn in het plangebied vaste verblijfplaatsen van een aantal algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten, zoals bosmuis, egel en vos, aangetroffen en/of te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. De zorgplicht (zie kader 2.1) blijft wel van kracht op deze soorten.

3.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 3.2). Van veel vogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in Gelderland verstaan: in functie zijnde nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

3.3.1 ***Vogels met jaarrond beschermde nesten***

Steenuil

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen bekend. Dichtstbijzijnde territorium van steenuil is op circa 130 meter afstand van het plangebied bekend (NDFF, 2020; Hoksberg, 2011). Tijdens het veldonderzoek zijn geen nestlocaties en/ of sporen van steenuil aangetroffen binnen het plangebied.

Steenuilen verblijven het hele jaar in hun territorium. De vogels hebben relatief kleine territoria. Het territorium van een steenuil is slechts enkele honderden meters rond de nestplaats (BIJ12, 2017). Het dichtstbijzijnde territorium overlapt met het plangebied. Door de maisakker en verharding is het plangebied echter grotendeels ongeschikt als foerageergebied voor steenuil. De paardenweide binnen het plangebied is wel geschikt als foerageergebied voor steenuil. De paardenweide blijft echter gehandhaafd, waardoor geen sprake is van een afname van foerageergebied voor het betreffende broedpaar. Daarbij blijft in de omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in vorm van weilanden, erven en tuinen dichterbij de nestlocatie. Door de voorgenomen ontwikkeling gaan geen nestlocaties en/ of onmisbare foerageergebieden van steenuil verloren. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor steenuil niet aan de orde.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn geen nestlocaties of territorium indicerende waarnemingen van overige vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen in en rondom het plangebied. Ook zijn in en rondom het plangebied geen territorium- of nestindicerende waarnemingen bekend van overige broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen, anders dan steenuil (NDFF, 2020). Op basis van de bouwkundige constructie van de bebouwing in het plangebied (metalen wanden, gebrek aan openingen of en dak van platen of riet) worden nesten van gebouwbewonende soorten als huismus en gierzwaluw niet verwacht.

Het plangebied wordt mogelijk beperkt gebruikt als foerageergebied door soorten als buizerd, havik en sperwer. Echter zijn in de ruime omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in vorm van weilanden en bos. Zodoende is er geen sprake van onmisbaar foerageergebied van overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten in het plangebied. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

3.3.2 ***Vogels zonder jaarrond beschermd nesten***

Door aanwezigheid van de houtwallen, bramen en rommelhoekjes zijn soorten als houtduif, ekster, roodborst, merel, winterkoning en fitis te verwachten. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. In het kader van de Wnb wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Uitvoering van de werkzaamheden dient zo veel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Vooral soorten als de houtduif en merel kunnen tot laat in het seizoen doorgaan met broeden en ook vroeg in het seizoen starten met broeden. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werk-

zaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan dienen de werkzaamheden ter plekke te worden uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.

3.4 Reptielen

3.4.1 *Hazelworm*

Het voorkomen van hazelworm is bekend in de nabijheid van het plangebied (NDFF, 2020). In het plangebied is wel geschikt habitat voor hazelworm aangetroffen. Specifiek gaat het om overwinteringsplekken in de ruige ondergroei van houtwallen in oude muizen- en/ of konijnenholen of op het rommelige bedrijfsterrein in blad-, puin- en/ of takkenhopen. Daarnaast worden deze terreinstructuren mogelijk als foerageergebied gebruikt.

Tijdens het aanvullend onderzoek (zie paragraaf 2.2.3) zijn geen exemplaren van hazelworm aangetroffen. De aanwezigheid van hazelworm binnen het plangebied wordt daarom niet verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van hazelworm zijn niet aan de orde.

3.4.2 *Overige reptielen*

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) wordt voortplanting en overwintering van overige beschermde reptielen uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor overige reptielen niet aan de orde.

3.5 Amfibieën

Voortplanting en overwintering van amfibieën die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën (zonder provinciale vrijstelling), worden op basis van het veldbezoek, het ontbreken van geschikt leefgebied en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel kunnen enkele algemene soorten amfibieën zoals gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker en bruine kikker voortplantend en overwinterend aanwezig zijn in respectievelijk de vijver in de tuin van de woning en in de ondergroei/vegetatie en strooisellaag van de houtwallen en het bedrijventerrein. Bij de geplande ingrepen kan leefgebied en/of exemplaren van deze amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is. De zorgplicht (zie kader 2.1) blijft wel van kracht op deze soorten.

3.6 Ongewervelden

Op basis van terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden in het plangebied geen (beschermde) ongewervelden verwacht. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor ongewervelden niet aan de orde.

3.7 Vissen

Op basis van terreinkenmerken (geen aaneengesloten oppervlaktewater), habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden in het plangebied geen voortplantings- of vaste verblijfplaatsen verwacht. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor vissen niet aan de orde.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Adviesbureau Mertens B.V. (2017a). Quick Scan Flora- en faunawet Hokseberg in 't Harde. Rapportnr: 2016.2259.

Adviesbureau Mertens B.V. (2017b). Vleermuizen en steenuilen ter plaatse van en direct rond Hokseberg in 't Harde. Rapportnr. 2017.2282.

BIJ12 (2017). Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, juli 2017.

Bouwens (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant. 11 oktober 2017.

Care concept (2019). Stadsweg 't Harde. Haalbaarheidsstudie. 18-12-2019, Care Concept advies bv, de Bilt.

Hoksberg, M. (2011). Natuurtoets woonzorgcomplex 't Harde. Projectcode 10360A. Ecogroen BV, Zwolle.

Kaajan, M.M. (2018). Bescherming van Natura 2000-gebieden via het bestemmingsplan. Tijdschrift Natuurbeschermingsrecht Nummer 5-6, augustus 2018. SDU. Den Haag.

NGB (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. Versie juli 2017.

Internet

NDFF (2020). Nationale Databank Flora en Fauna (<https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/login.zul>). Laatste raadpleging 6 oktober 2020.

Overheid (2020). Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>).

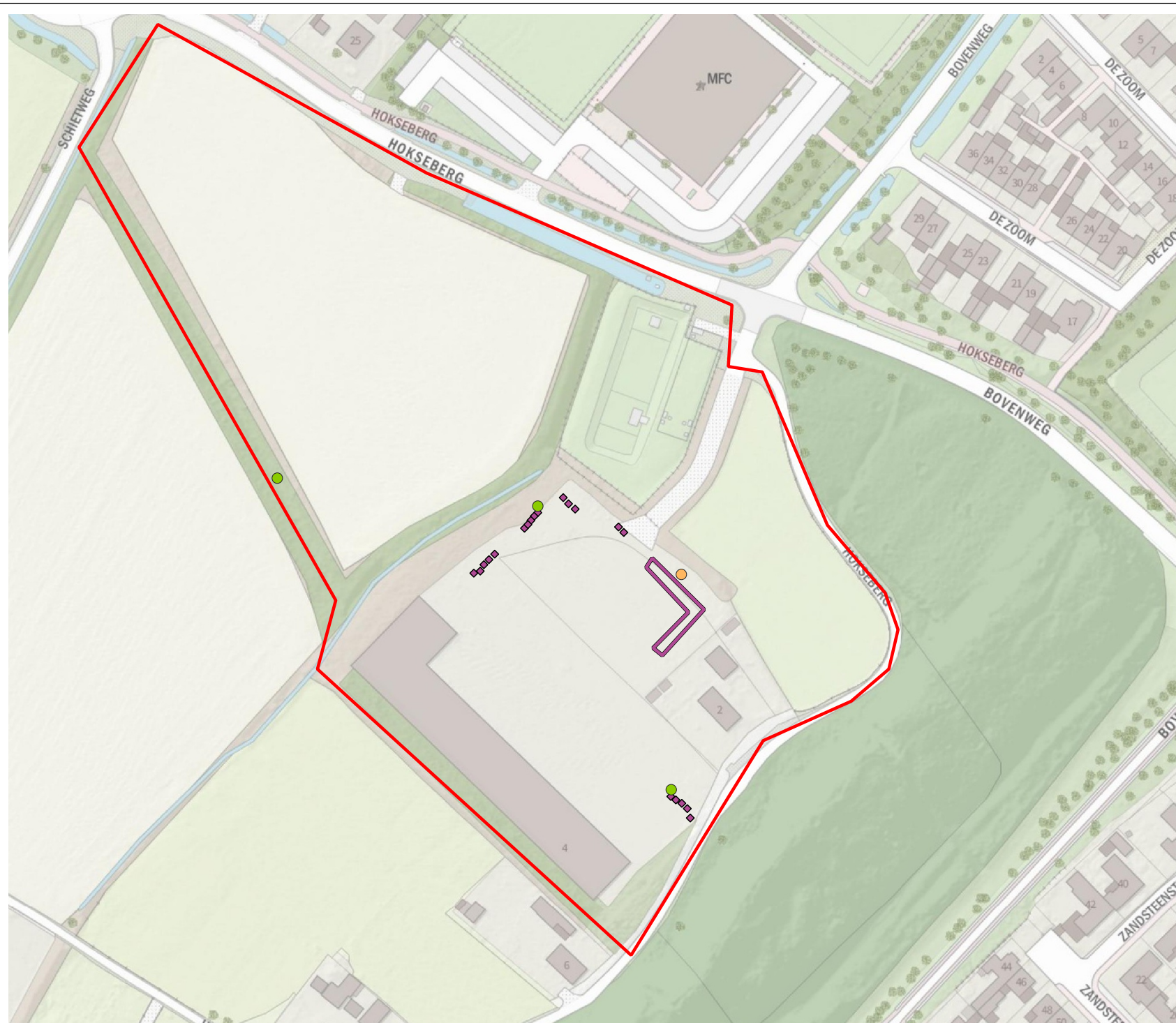
Bijlage 1

Situatietekening (ontwerpvoorstel)

Bijlage 2

Bijlage titel

Project
Natuurtoets Hokseberg 't Harde
 Onderwerp
Materiaal aanvullend onderzoek

Legenda

Plangebied

Onderzoek kleine marterachtigen

- Cameraval
- Mostela

Onderzoek hazelworm

- ◆ Tapijttegels
- Dakpannen en planken

Datum
06-10-2020
 Versie
Definitief
 Kaartnummer
 /
 Schaal
1:1800

Kaartondergrond
BGT/PDOK
 Formaat
A3, liggend
 Opdrachtgever
Rho adviseurs
 Getekend door
S. Lindhout
 Projectnummer
20-334

Zuiderzeelaan 53
 8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464
 I www.ecogroen.nl

**eco
groen**
 advies & ingenieursbureau